

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. Στο απόσπασμα αναφέρεται η ανάγκη αλλαγής της αθλητικής νοοτροπίας μέσω της ολυμπιακής παιδείας. Η ολυμπιακή παιδεία απαιτεί μία νέα αθλητική αντίληψη από την πολιτεία, ώστε ο αθλητισμός να ξεφύγει από τη νοοτροπία του πρωταθλητισμού, του ανταγωνισμού και να αξιοποιήσει τον ψυχαγωγικό του χαρακτήρα. Απαραίτητες θεωρούνται η βελτίωση των αθλητικών υποδομών, η απομάκρυνση από την εμμονή με την πρωτιά και την απαξίωση της ήττας, ώστε να υπάρξει ουσιαστική επαφή των νέων με τη φύση, το σώμα, την ομάδα και η αντιμετώπιση των συγκρουσιακών τάσεων της κοινωνίας.

ΘΕΜΑ Β

B1.

1. Λάθος
2. Λάθος
3. Σωστό
4. Λάθος
5. Σωστό

B2 α) Πρώτος τρόπος πειθούς: Επίκληση στη λογική

Μέσο επίκλησης στη λογική: Τεκμήριο και μάλιστα παραδείγματα (Νότια Αμερική, ΗΠΑ, Αγγλία).

Δεύτερος τρόπος πειθούς: Επίκληση στο συναίσθημα

Μέσο επίκλησης στο συναίσθημα: χρήση μεταφορικού λόγου «θα έβγαζε μάτια», «ένας στρατός... χοάνη του γηπέδου».

β) Αρκετά στοιχεία αποδεικνύουν ότι το κείμενο αυτό ανήκει στο γραμματειακό είδος του δοκιμίου.

1. Σκοπός του κειμένου είναι ο προβληματισμός (έμμεσος διδακτισμός) αναφορικά με το φαινόμενο του οπαδισμού που δεν αφορά μόνο τις υποανάπτυκτες χώρες ή μόνο ένα συγκεκριμένο τμήμα του πληθυσμού, η πειθώ για τα αίτια του φαινομένου και η τέρψη του αναγνώστη που επιτυγχάνεται με την πληθώρα σχημάτων λόγου.

2. Στο κείμενο χρησιμοποιείται μια ιδιόμορφη γλώσσα που συνδυάζει λόγιες (π.χ. «εν γένει») με λαϊκές (π.χ. «να αρπάξει από το λαιμό») φράσεις και πολλά σχήματα λόγου (π.χ. «εξάρτημα ξένης προσπάθειας», «φάρμακο μεγάλης ολκής»). Έτσι μέσα στο δοκίμιο αναδεικνύεται ο προσωπικός τόνος του δοκιμιογράφου.

3. Το δοκίμιο αποτελεί μία απόπειρα προσέγγισης ενός θέματος που μένει ανολοκλήρωτη. Έτσι και στο κείμενο του κυρίου Παπαγιώργη επιλέγεται να

αναφερθεί μία μόνο αιτία του οπαδισμού – ο πόθος για υπερίσχυση που συνδέεται με την παιδική ηλικία.

B3. α) όταν: χρόνος- προϋπόθεση, κυρίως: έμφαση, όμως: αντίθεση, δηλαδή: επεξήγηση, καθώς: αιτιολόγηση.

β) Στο τέλος της δεύτερης παραγράφου ο δοκιμιογράφος καταφεύγει σε τρεις διαδοχικές ευθείες ερωτήσεις. Με τα ερωτήματα αυτά αρχικά προσδίδει στο κείμενο αμεσότητα, ζωντάνια, οικειότητα. Δημιουργείται κλίμα διαλόγου με τον αναγνώστη, γεγονός που αρχικά προβληματίζει τον αναγνώστη και τον εμπλέκει σε γνήσια αναζήτηση για τη αιτιολόγηση του φαινομένου και ακολούθως προκαλείται κλίμα διαλόγου που δίδει στο κείμενο θεατρικότητα και δραματικότητα. Τέλος, ο συγγραφέας επιδιώκει να δώσει έμφαση στον προβληματισμό που του γέννησε η διαπίστωση ότι παρά την προσδοκία για το αντίθετο, οπαδικές συμπεριφορές εκδηλώνονται και από ανθρώπους με υψηλό μορφωτικό επίπεδο.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Στόχος του ποιητή είναι να πλέξει το εγκώμιο των ποδοσφαιριστών της πόλης του. Με ρητορικό ύφος αρχίζει τον ύμνο στους αθλητές της τοπικής ομάδας ως ένας από τους πολλούς οπαδούς («ανάμεσα στο πλήθος και εγώ σας χαιρετώ»). Χαιρετίζει τους λογχοφόρους της Τεργέστης και με μεταφορικό λόγο δηλώνει ότι έχουν γίνει αντικείμενο λατρείας όλης της περιοχής, πρώτα πρώτα για λόγους που σχετίζονται με το τοπικιστικό συναίσθημα («εβγήκατε απ' τα σωθικά της πάτριας γης»). Σε α' πρόσωπο εξομολογείται ότι συμμετέχει εναγώνια στην προσπάθεια την οποία οι παίχτες καταβάλλουν σε κάθε παιχνίδι («με κυριεύει ταραχή»). Εξιδανικεύει τους αθλητές καθώς τους θεωρεί γνήσιους εκφραστές του αθλητικού πνεύματος. Πλέκει το εγκώμιό τους τονίζοντας ότι αγωνίζονται για τη χαρά του αθλητισμού, για τη δόξα και για την κοινωνική καταξίωση («για όλα τούτα»). Σε κάθε αγώνα δίνουν όλες τις δυνάμεις τους, σωματικές και ψυχικές («νιάτα, θέρμη και στα πόδια φτερά»), έχουν σύμπνοια προσπαθώντας να τιμήσουν το όνομα της ομάδας που τους ανέδειξε, η οποία παρουσιάζεται από τον ποιητή προσωποποιημένη («για την μητέρα ομάδα που σας έχει αναθρέψει»). Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ποιητής, ενώ στην αρχή απευθύνεται προς τους ποδοσφαιριστές μιλώντας σε ά ενικό, στο τέλος του κειμένου το α' ενικό γίνεται γ' («ο ποιητής σας λατρεύει»). Έτσι ο ύμνος ξεφεύγει από το στενό προσωπικό πλαίσιο και γενικεύεται.

Οι σύγχρονοι φίλαθλοι χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είτε για να δουν είτε για να σχολιάσουν τις αποδόσεις της αγαπημένης τους ομάδας. Δεν είναι λίγοι εκείνοι που επιλέγουν τη φυσική παρουσία στους αθλητικούς χώρους, διατηρούν την ένταση της κερκίδας και προσφέρουν στήριξη σε ιδιαίτερα κρίσιμες περιστάσεις. Πολλές φορές, όμως οι φίλαθλοι μετατρέπονται σε οπαδοί, εκφράζουν υβριστικά συνθήματα κατά των αντιπάλων, ασκούν πίεση στους παίχτες και σε αρκετές περιπτώσεις με βίαια ξεσπάσματα προκαλούν υλικές και σωματικές καταστροφές αμαυρώνοντας την ιδέα του αθλητισμού.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Επικοινωνιακό πλαίσιο : **Άρθρο** στη σχολική εφημερίδα

Τίτλος: «Οπαδός δε γεννιέσαι... γίνεσαι! »

Πρόλογος

Αφόρμηση από ένα επίκαιρο γεγονός (πανελλήνια ημέρα αθλητισμού), επισήμανση της θετικής συμβολής του αθλητισμού στη διαμόρφωση της προσωπικότητας των νέων σε αντίθεση με τη σημερινή εικόνα που παρουσιάζει ο αθλητισμός λόγω της έξαρσης των αρνητικών φαινομένων σε αυτόν.

Ζητούμενο 1ο : Αίτια αύξησης του αθλητικού οπαδισμού

- Οι οπαδοί καταφεύγουν στις ομάδες και τις υποστηρίζουν με αφοσίωση, αναζητώντας συχνά ένα μέσο κοινωνικοποίησης, ένα χώρο χαμηλών απαιτήσεων στον οποίο να μπορούν να ενταχθούν και να αισθανθούν πως ανήκουν. Η απουσία λοιπών ενδιαφερόντων ή ουσιαστικών προσωπικών επιδιώξεων, αφήνει το άτομο έκθετο σε αντίστοιχες επιρροές που το δελεάζουν με την υπόσχεση της συντροφικότητας και της αποδοχής.
- Κυριαρχεί η ψυχολογία του όχλου μεταξύ των φανατικών οπαδών κατά τη διάρκεια των αγώνων. Είναι, μάλιστα, τέτοια η πίεση που ασκεί η μαζική δράση, ώστε η ψυχολογία του όχλου επηρεάζει και παρασύρει ακόμη κι εκείνους που είναι πιο μετριοπαθείς και πιο ψύχραιμοι.
- Είναι σημαντικό, άλλωστε, να έχουμε υπόψη μας πως τις περισσότερες φορές οι βίαιοι οπαδοί των ομάδων μεταφέρουν στο χώρο του γηπέδου τα δικά τους προβλήματα και τις δικές τους εντάσεις. Η ανεργία, οι οικονομικές δυσκολίες, τα οικογενειακά και προσωπικά προβλήματα, αποτελούν ένα ψυχολογικό φορτίο που απαιτεί μια διέξοδο εκτόνωσης, ένα ξέσπασμα, έστω κι αν αυτό προκύπτει στο πλαίσιο ενός αθλητικού αγώνα και εις βάρος άλλων οπαδών.
- Ο λαθεμένος τρόπος προβολής του αθλητισμού από τα Μ.Μ.Ε. και η αρνητική επίδρασή τους στα προβλήματα του αθλητισμού: παραπληροφορούν, φανατίζουν και δρουν εμπρηστικά. Ο αθλητικός τύπος: υποδαυλίζει τα «φίλαθλα» πάθη με προκλητικούς τίτλους, τη δημοσίευση εμπρηστικών δηλώσεων και τη διάδοση φημών για στημένους αγώνες και εξαγορασμένους διαιτητές, αποθεώνει τους παίκτες, υιοθετεί τη φιλοσοφία και την αισθητική των οργανωμένων οπαδών της ομάδας που υποστηρίζει.
- Η δυσλειτουργία των φορέων αγωγής (οικογένεια, σχολείο): Αξιοσημείωτο είναι ότι το σχολείο δε διαδραματίζει σωστά τον παιδαγωγικό του ρόλο, γιατί εκεί παρέχεται χρησιμοθηρική γνώση, απουσιάζει η αθλητική παιδεία και θριαμβεύει ο τεχνοκρατισμός. Η παραμέληση του αθλητισμού στο πλαίσιο του σημερινού σχολείου και η έλλειψη ενδιαφέροντος για την καλλιέργεια υγιούς αθλητικού πνεύματος στους μαθητές οδηγεί σε φαινόμενα οπαδισμού.
- Πολιτικά συμφέροντα: προσπάθεια μαζοποίησης του λαού, αποπροσανατολισμού του από ουσιαδέστερα προβλήματα, προσπάθεια επιβολής της κατευθυνόμενης ακρισίας. Όσοι ελέγχουν τις ποδοσφαιρικές

ομάδες, έχουν μεγάλη δύναμη επιρροής στους οπαδούς και ασκούν πιέσεις στην πολιτική ηγεσία.

- Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, πνευματική υποβάθμιση, έλλειψη υγιούς πνευματικής ζωής και πνευματικών αντιστάσεων.
- Η ακραία ανάπτυξη του υλικού ευδαιμονισμού και κατ' επέκταση το καταναλωτικό πνεύμα, ενισχυμένο από τη διαφήμιση, μετέτρεψε τον αθλητισμό σε πηγή πλουτισμού, με αποτέλεσμα την προώθηση οικονομικών συμφερόντων.

Ζητούμενο 2ο: Τρόποι προώθησης του αθλητικού πνεύματος

Σχολείο:

- Η καλλιέργεια και η εδραίωση μιας ορθής και άρτιας ηθικής στους νέους αθλητές και της κριτικής σκέψης μπορεί να προκύψει μόνο μέσα από την κατάλληλη πνευματική αγωγή. Η ανάπτυξη μιας ορθά προσανατολισμένης παιδείας, κυρίως ανθρωπιστικής, με στόχο την πνευματική καλλιέργεια και τη μετάγχιση υψηλών αξιών και ιδανικών στους νέους, θα συνδράμει ώστε να είναι εφικτή η έγκαιρη δημιουργία αντιστάσεων απέναντι στα κελεύσματα του -εύκολου- πλουτισμού και της διασημότητας.
- Προώθηση της αθλητικής ιδέας μέσω της εκπαίδευσης: καλλιέργεια του ομαδικού πνεύματος, της άμιλλας και της αυτοπειθαρχίας, της προώθησης των ιδεών του σεβασμού στους νόμους και τους κανόνες, της ευγενούς άμιλλας και του ευ αγωνίζεσθαι στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής εκπαίδευσης στο σχολείο.
- Είναι σημαντικός ο ρόλος του μαθήματος της φυσικής αγωγής στην ανάπτυξη αξιών, όπως: συντροφικότητα, αγωνιστικό πνεύμα, σωστή αντιμετώπιση της νίκης και της ήττας, σεβασμός στους αντιπάλους καθώς και ως μέσο εκτόνωσης και αποφόρτισης των μαθητών από το εξετασιοκεντρικό σχολικό περιβάλλον.
- Η διοργάνωση ενδοσχολικών και διασχολικών αθλητικών αγώνων, βιωματική συμμετοχή των μαθητών σ' αυτούς με στόχο την καλλιέργεια των υγιών αθλητικών συμπεριφορών.

Πολιτεία:

- Η Πολιτεία οφείλει από τη μεριά της να επιδιώξει την απαρέγκλιτη εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας, ώστε τόσο η χρήση αναβολικών όσο και φαινόμενα χρηματισμού ή βίας να τιμωρούνται με συνέπεια και αυστηρότητα. Η σταθερή εφαρμογή των νόμων θα λειτουργήσει αποτρεπτικά σε κάθε τέτοια παρεκτροπή και θα επαναφέρει στον αθλητισμό την αναγκαία αξιοπιστία και εμπιστοσύνη.
- Σημαντική είναι, άλλωστε, η ενίσχυση του ερασιτεχνικού αθλητισμού, που επιτρέπει στους πολίτες, και κυρίως στους νέους, την απόλαυση των αθλητικών δραστηριοτήτων, χωρίς τις εντάσεις, το φανατισμό και τις τεχνητές διακρίσεις, που έχουν τόσο αλλοιώσει τον εμπορευματοποιημένο επαγγελματικό αθλητισμό.

- Δημιουργία και συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων σε κάθε δήμο και σε κάθε σχολείο, ώστε οι νέοι να μπορούν να αθλούνται και να αποκτούν συνάμα -μέσα από την αντίστοιχη αγωγή στο πλαίσιο της εκπαίδευσής τους- μια υγιή επαφή με τον αθλητισμό.

Επίλογος

Τονίζουμε την ανάγκη στήριξης της προσπάθειας των φορέων που αναλύθηκαν στο κύριο μέρος του άρθρου και από άλλους φορείς (οικογένεια, Μ.Μ.Ε.) με στόχο τη διαπαιδαγώγηση των νέων με τις αξίες του αθλητικού ιδεώδους.